

Τ' ουπ'ανε γρήγορα κι οί χτεσινές κουβέντες
τὰ πρόσωπα ἀλλάζουν όσο τὰ κοιτάξεις
μπορεί ν' ἀλλάξεις και σύ — γιατί κοιτάζοντας τὰ χέρια σου
καταλαμβάνεις πώς μάθανε πιά σε τούτες τίς δουλειές
σε τούτες τίς μέρες, σε τούτα τὰ σεντόνια
γνωρίζουν τὸ σανίδι τοῦ τραπέζιου γνωρίζουν τὴ λάμπρα
ξανακάνουν τὴν ἴδια κίνηση μὲ πιότερη σιγούρια
δὲν παραξενεύονται. Ἡ φωτιά
θέλαι συδαύλισμα, λιγότερε —
τούτο εἶναι πολὺ συλλογιζόμεστε.

Τὸ μεσημέρι μὲ φωνάζανε πέντε γερόντοι
μοῦ ψήσανε καφέ μὲ φρίψικον τοιγάρω
εἶπανε γιὰ τὸν "Αἰγ-Διονύση πίκου στὸ Ἀεροχώρι
γιὰ τὸ νερέιο χέρι τοῦ "Αἰγίου τοῦδ'ἰοῦε τὸς κακοῦς τσοπάνους—

Ἰέντε γερόντοι μὲ μάτια μαλακά μ' ἄστρα μουστάκια
ποὺ σιάχνουν μέρα-νύχτα ταμπακιέρες σιάχνουν κάρτρα
κολώννας ἄχερα χρωματιστὰ μικρὰ-μικρὰ κομμάτια
σὰν τὸ κροφάκι τῆς καρφίτσας — μπελαλίδικα πράγματα
ὄλο και κάτι γράστρες μὲ γεράνια, δὺὸ ροιμέικες σημάϊες
μιὰ στεφανηὴ και μιὰ θαλασσινή, κάτι πεντάγωνα ἄστέρια
θέλουν νὰ σιάξουν κι ἕνα περιστέρι — δὲν τὰ καταφέρνουν —
εἶναι καλά γερωντάκια — δὲν ἄκουγα τὰ λόγια τους
και τοῦτο εἶναι πολὺ συλλογιέμαι. Μ' εἶπανε « παιδί μου),
Δὲν μπόρεσα νὰ πῶ («πατέρα»). Ὁ μαστρο-Θανάσης
λέει θὰ μοῦ σιάξει ἕνα σκαμνί: «Νὰ μὴν κάθισαι, γιέ μου,
κάτου στὸ χῶμα και λερώνεται τὸ παντελόνι σου».

Και τώρα συλλογιέμαι πόσα πράγματα κι ἐγὼ θὰ πρέπει νὰ σιάξω
πόσο θὰ πρέπει νὰ λερώσω τὸ παντελόνι μου
ἔτσι πολὺ πιά ὁ μαστρο-Θανάσης νὰ μὴ σελαστιζέται πολὺ κάθουμαι στὸ
χῶμα
ἔτσι πολὺ νὰ μπόρεσω νὰ τὸν πῶ («πατέρα»).

Τότες θαρρῶ θάμαι ἄξιος πιά νὰ κάτσω στὸ σκαμνί του
ἀόμπτως καβέλινα στὰ πλατάνια τ' "Αἰγ-Διονύση
και θὰ τινάξω ἀπ' τοῦς ἄμους μου τὰ δύσκολα πράγματα

ὅπως τινάξω τούτη τὴ μικρούλα ἀράχνη τοῦ ἀγνοσεργιανῆ στὸ χέρι μου
κι οὔτε πολὺ θὰ κρούνω λέω καθόλου τὸ χεμῶνα.

6 Νοεμβρίου

Ἰέρασε τὸ πρωινό μας μὲ ἥσυγες κουβέντες.
Δάβασα και τὰ χτεσινὰ γραφτὰ μου. Μ' ἔρεσαν
ἔκεινα πολὺ εἶπα γιὰ τοὺς πέντε γερόντους. Τὰ βρήκα
ἀπλὰ κι ἀληθινὰ. Κι εὐχρήθηκα μέσα μου
νὰ γίνονταν ἔτσι τὰ πράγματα.

Τώρα βραδιάζει.

"Ὅρα νὰ λογαριάσω τὰ ἐξόδια και τὰ ἐσοδὰ μου.

Ποτές μου δὲν τὰ καταφέρνω στοὺς λογαριασμούς. Μεροδεύουμαι.
Ἐκεῖνοι πολὺ μ' ἄχτηνουνται, τὸ ἔξρω, εἶναι πολλοί.

Μὰ αὐτοὶ πολὺ μ' ἀγαπᾶνε εἶναι περισσότεροι
κι εἶναι οἱ καλύτεροι.

"Ἐγὼ χρωστάω και σ' αὐτοὺς και σ' ἔκεινους.

"Ὅμως δὲ βόσκω ἀκόμα τὴ λέξη

ποὺ θέφτανε μαζί γιὰ κείνους και γιὰ μένα. Γι' αὐτὸ
καταλαβαίνω πολὺ τὰ χρέη μου ἀγαπώνουν.

Πῶς θὰ μποροῦσε τὸ τραγούδι μου νὰ φτάσει ὡς ἐκεῖ πέρα
ἂν δὲν ἔφτανε πρῶτος ἐγὼ;

Καλά. Καλά. Ὁ καιρὸς εἶναι καλός.

Ἀύριο-μεθαύριο θὰν τὰ ξαναποῦνε. Τώρα

κοιτάω τὸ χῶμα τῆς βραδιάς πολὺ ἀλλάξει πίκου στὸ χαστί μου.

"Ἐνα κλαδί μοῦ ξῦνει μὲ τὸ νύχι του τὸ μάγουλο.

"Ἐχει λοιπὸν ἀκόμη ρίζες ἢ χαστά.

"Ἡ σιὰ τὸ χλωροφύλλακα πέφτει στὸ συρματόπλεγμα.

6 Νοεμβρίου

Τίποτα. Τίποτα. Ααθήμας.

Εἶναι στενὰ τὰ λόγια, στενὰ τὰ κρεββάτια —

Δὲν μπορεῖς νὰ γυρίσεις ἀπ' τ' ἄλλο πλῆροδ.

“Ὡς τῶρα λέγαμε:

σὰ θὰ δουλεύουμε θῆοι στὸ κουβάλημα τῆς πέτρας
ἢ μέσα πέτρα θάλαωε. Τίποτα.

Μερόκω τὰ δάχτυλα τῶν δυὸ χερσῶν μου.

Τὰ βροστω σωστά.

Τ' ἄλλα δὲν ἔξρω νὰ τὰ μερήσω.

Θὰ πεῖ λοιπὸν πὼς δὲν εἶναι σωστά.

Στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ κρέμεται μιὰ βλαστήμια.

6 Νοεμβέλιον

Βράδι. Τὸ καμπανάκι τοῦ βραδινοῦ συστρίτου.

Φωνὲς ἀπ' τὰ παιδιὰ τοῦ παῖξου ποδόσφαιρο.

Χρὲς εἶταν; — Δὲ θυμάμαι! — εἶταν μιὰ δόση φανταχτερῆ
πολὺ μενέξελι, πολὺ χυσοῦ, πολὺ τριανταφυλλένιο.

Σκεπάζασταν. Κοιτάζαμε πέρα. Κουβεντάζαμε

μονάχοι, μονάχοι, κι ἡ φωνή μας ριγμένη στὸν ἄερα

νὰ δέσουμε τὰ πρόματτα, νὰ λύσουμε τὶς καρδιές μας.

“Ἦρθε ἓνα γράμμα στὸ προαύλιο:

Σκοτσάθηκε ὁ γιὸς τοῦ Πανούση.

Κουρνιάσαν οἱ κουβέντες τοῖχο-τοῖχο.

Τὸ λιδέριμα τίποτα.

“Ἡ νύχτα δὲν εἶχε ὄρες. Ὁ κόμπος λυμένος.

Πάγωνε στὸ τραπέζι τ' ἀδουμινένο πιάτο τοῦ Πανούση.

Πλαγιόσασαμε. Σκεπαστήκαμε. Ἀγαπιόμαστε

γύρω ἀπὸ κείνο τὸ ἀνέγγιχτο πιάτο ποῦ δὲν ἄχνιζε πιὰ.

Κατὰ τὸ μεσονύχτι μπῆκε ἡ μαύρη γάρτα ἀπ' τὸ παράθυρο
ἔφαγε λίγο ἀπ' τὸ φατ τοῦ Πανούση.

“Υστερα μπῆκε τὸ φεγγάρι

στάθηκε ἀσάλευτο πάνου ἀπ' τὸ πιάτο.

Τὸ χέρι τοῦ Πανούση πάνου στῆ βελέντζα
εἶταν ἓνα κομμένο πλάταν.

“Ἐτσι λοιπὸν — θὰ πρέπει νάμαστε τόσο λυπημένοι
γιὰ ν' ἀγαπιόμαστε;

7 Νοεμβέλιον. — Βράδι

“Ἡ Κυριακὴ πέρασε ἦσυχα. Τὰ παιδιὰ παῖξον μπάλα.

Ζωγράφισα ἓνα κλωνοφόκι μυγδαλιὰ σὲ μιὰ ξύλινη ταμπακιέρα.

Θὰν τοῦ ἄρῃσει λέω τοῦ μπαρμπα-Δρόσου.

“Ἦσως θὰν τοῦ ἄρῃσει πῖότερο ἓνα πουλι μ' ἀνοιχτὸ στόμα.

Μ' ἄρῃσει νὰ σκέφτουμαι τί θ' ἄρῃσει στὸ μπαρμπα-Δρόσο.

Εἶμαι χαρούμενος καὶ τὸ ἔξρω ποῦμαι χαρούμενος —

αὐτὸ δὲ μὲ μτροδέει καθόλου νάμαι χαρούμενος.

“Ἐνα καλὸ φεγγάρι μοῦ φωτίζει καὶ γράφω.

“Ἔχω ἓνα τηλεγραφοῦξέλιο φίλο μου.

“Ακούω κἀτι κουδούνια — εἶναι ἀπ' τὰ πρόβατα

ποῦ βόσκουν πρὸ κἄτου στὸ χωράφι. Τὰ πρόβατα

εἶναι τὰ μαρπότερα δόξερια μου. Σκέφτουμαι

ἓνα καινούργιο παραμῦθι μὲ πικροδόξερια

μὲ πρόβατα μὲ μιὰν ἄγρια κοπέλα

ποῦχει βρεγμένες τὶς παξέουδες τῆς στὸ φεγγάρι.

Παρὶ μιὰκόω ἀκόμα; Μήπως φοβᾶμαι;

Πρέπει νὰ πᾶω γιὰ τὸ συστρία. Καληνύχτα φεγγάρι.

Καληνύχτα κουδούνια. Ὁ Πανούσης εἶναι ἦσυχος.

8 Νοεμβέλιον

Κοντενούμε νὰ συνηθίσουμε τὸ συρματόπλεγμα τὰ πρόσωπα τ' ἀγνάθια.

Δὲ χρειάζεται νὰ ξυριόμαστε τόσο συχνά.

“Αφοῦν οἱ μέρες καὶ τὰ χέρια. Συνηθίσουμε.

Τὰ φύλλα τοῦ ἀμπελιοῦ λίγο-λίγο κερπίνισαν.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΞΟΡΙΑΣ, II

24 Νοεμβρίου 1948

Πέτρινη μέρα, πέτρινα λόγια.

Κάμπιες ἀνηφορίζουσε στὸν τοῦχο.

Ἔνα σαλιγκάκι, κουβαλάει τὸ στίρι του
βγαίνει στὴν πόρτα του
μπορεῖ νὰ σταθεῖ, μπορεῖ νὰ φύγει.

Ἄνα εἶναι ὅπως εἶναι.

Δὲν εἶναι τίποτα.

Τὸ τίποτα δὲν εἶναι μαλακό.

Εἶναι πέτρινο.

*

Ἄνα ξεγάστηκαν πρὶν εἰρωθεῖν.

Κι ἡ σιωπὴ δὲν εἶναι καταψύγιο.

*

Τὸ σκαμνὶ ἔχει τὴν ὑπομονή του.

Ἔργεται ἡ βοοχὴ

πλάνει τὰ κεραμίδια τῶν πουλιῶν

παίρνει πάλιν τῆς τὸ βάρος τοῦ ἀμίλητου.

Ἡ ὀδοντόβουρτα εἶναι λυπημένη
σὺν δια τὰ πράγματα.

Ἐμεῖς κάνουμε πῶς δὲ βλέπουμε.

Ἀνέβουμε τὴ λάμπρα.

25 Νοεμβρίου

Οἱ δικοὶ μας εἶναι μαχαλά.

Τὰ γράμματα λίγα.

Οἱ μύγες ψοφᾶνε ἀπ' τὸ κρύο.

Τις βλέπουμε νά πέφτουν στὸ πάτωμα.
 Ὑστερὰ τὶς σκουπίζουμε.

26 Νοεμβρίου

Τούττα τὰ κρῖα μᾶς δυσκολεύουνε.
 Τὸ νερὸ παγωμένο, τὸ φαί παγωμένο.
 Ὁ ἥλιος ἄσπρος κολλημένος στὰ τζάμια
 ἕως ἥλιος ἀπὸ χιόνι καὶ παλιὰ γραμμιατσόσημα.
 Μονάχα τὰ σταμινὰ κρατᾶνε
 κάτω ἀπὸ στίρι καὶ θύμηση.

*

Ἔνα χέρι που περπατᾶει στὸν ἄερα
 μὲ τὴ βελόνα καὶ τὴν κλωστή
 εἶναι ἕνα ἐπιστόδιο χωρὶς συνέλεια.
 Στὸν τοῦχο μένει δολιλευτος ὁ ἴσκιος
 μιᾶς φωνῆς που τίποτα δὲν εἶπε.

*

Μιά κουβέντα μὲ στασιμὲνο χέρι
 μιὰ στασιμὲνη πλάκια γραμμοφώνου
 ἕνα φεγγάρι στὸ παγωμένο νερὸ
 ἢ καφέκια τῆς νόχτας.

Ὁ ὕπνος εἶναι ἀργός.
 Σβῆστε λοιπὸν τὴ λάμπρα.
 Δὲν μπορῶ νάχει φῶς
 χωρὶς νὰ βλέπω.

27 Νοεμβρίου

Μιά διαταγὴ στὴν ἑύλινη πόρτα τοῦ μαγειρείου.
 Εἴχαμε ἀποφασίσει τὴν δαιμόφρασια.
 Τὸ Σάββατο ἔληξε

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΕΞΟΡΙΑΣ

μὴ ἕνα τσίγκινο σκουριασμένο φεγγάρι.

Ἔνα σύγγεφο-σκυλὶ μασάει τὸν ὕπνο μᾶς.

*

Τὴν Κυριακὴ ἔχουμε πάντα πονοκέφαλο.
 Ἀπὸ μέσα ἀνιβαίνουν οἱ καρποί.
 Τὸ τσιγάρο εἶναι μιὰ πρόφραση.

*

Τρῶμε, σκουπίζουμε, κοιμόμαστε.
 Ὁ τυφλὸς ἄγρυπνος
 ψάχνει τὸν ἄερα μὲ τὰ χέρια του.

28 Νοεμβρίου

Ἡ τράπουλα χωρὶς ἀριθμούς.
 Ὁ φάντης ἐσφραγίσματος.
 Οἱ ντάμες μασώντας ναφθαλίνη.

Φύγαμε πίσω ἀπὸ μιὰ λέξη.

Ἡ ἀντιστροφή
 δὲν εἶχαν τίποτ' ἄλλο
 ἀπὸνα πανωφόρι κουμπωμένο ὡς τὸ λαίμο.

29 Νοεμβρίου

Δελτάφια λογοκριμένα. Χιόνι.
 Θυμᾶμαι ἕνα ζευγάρι ἀρβύλες
 γεμάτες χιόνι.
 Θέλω νὰ δώσω στὰ πράγματα ἕνα νόημα
 ποὺ δὲν ἔχουν.

Ἔνας ἀνθρωπος μὲ τὰ γένεια του
 ἕνα τραπέζι,
 ὄχι δέντρο.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΞΟΡΙΑΣ, ΙΙΙ

18 Ιανουαρίου 1950

Είναι πολλοί οι πεθαιμένοι
πάρσα πολλοί.
Δέ χωράμε. Στριμωγτήχαμε.

Ένας γάρος
τίναξε την πετσέτα του.
Καμείς δε σκούπισε τὰ χέρια του.
Καμείς δὲν εἶδε.

27 Ιανουαρίου

Εἶπες:
ἕνα καρφί
γραμμένο με κιμαλιά
στη μέσα πόρτα τῆς φυλακῆς.

Τὸν ξεγελάς τὸ θάνατο;
Δὲν τὸν ξεγελάς.

3 Φεβρουαρίου

“Ὄλη τῇ νύχτα οἱ πεθαιμένοι
ροκανῶν κοιμήματα πάλο ἀπὸ τὸ φεγγάρι.
Δὲν ἔβρουμε πιά τί νά κάνουμε
νά μὴν ἀκοῦμε.
Και τὰ πονηρία τρῶνε τὸ ψαμί μας.

‘Ο φόβος εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν ὄργη.

7 Φεβρουαρίου

"Ισκιος φορτωμένοι πέτρες
τὸ συρματόπλεγμα
ξέχασες τὴ σωστή προφορὰ
τοῦ ὀνόματός σου.
Μιὰ μαύρη γάτα τρέχει
μέ τὸ φεγγάρι δεμένο στὴν οὐρὰ της.
Παράξενο.
Τόσο μεγάλη σιγαλιὰ
καὶ κανεὶς δὲν ξυπνάει.

15 Φεβρουαρίου

Ποῦ τελειώνει τοῦτο τὸ συρματόπλεγμα;
Τὰ σαλιγκάρια σέρνονται στὰ ρούχα τῶν σκοτωμένων.
Κι ὁμῶς δὲν ἤρθαμε στὸν κόσμο
μόνο γιὰ νὰ πεθάνουμε.
'Αφοῦ τὰ ξημερώματα
μυρρίζει λευμονόφλοιδα.

19 Φεβρουαρίου

Παρωμένος ἦλιος. Δὲ ζεσταίνει.
Δέκα μέρες φουρτούνα.
Οἱ ἄρρωστοὶ δὲν ἔχουν ὄρεξη.
"Ὅλοι εἶναι ἄρρωστοὶ.
Πολλὰ ψωμιὰ πετάμε στὴ θάλασσα.
Τὰ τρῶνε τουλάχιστο οἱ γάδοι.
'Η κουβέντα κόβεται γρήγορα.
Μένουμε ἀπ' ὄξω ἀπ' τὴ φωνή μας.
'Ακοῦμε, δὲν ἀκούμε τὰ κήματα.
Κάτου ἀπὸ κάθε λέξη
εἶναι ἕνας πεθαιμένος.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΕΞΟΡΙΑΣ

21 Φεβρουαρίου

"Εγὼ τοὶ οἱ ἄνθρωποι πολλὰ ἔχουν καταλάβει
μιὰνε λίγο, δὲ μιὰνε καθόλου
καρταῖνε κάμποσα κλειδιά στὴς τσέτες τους
δὲν ἔχουμε ν' ἀνοίξουν καμιὰ πόρτα.
Τὴν Κυριακὴ τὸ βράδι κάθονται
στὴν πέτρινη σκάλα
δὲν κοιτᾶζουν τ' ἀστερία
δὲν ἀκούνε τὴ θάλασσα
δὲ δυσκολεύονται στὸν ὕπνο.

"Αν εἶναι τίποτα καλὸ νάρθει
θάρθει ἀπὸ δούτους.

23 Φεβρουαρίου

"Αστρο τὸ φεγγάρι
τυμπανισμένο
σὰν τὴν κοιλιά τοῦ πνιγμένου.

"Ο Μανόλης ἔλσγει:
ὄνα θὰ πᾶν καλά.

Τόλσγει ἡ καρδιά τοῦ Μανόλη.

"Ο Μανόλης
κάτου στὸ βαθὺ νερὸ
μέ τὰ τυφλὰ φύκια.

24 Φεβρουαρίου

Τὸ κλεφτοφάναρο παραμονεύει δὴδ σπασμένα χέρια
καὶ τὸ κοιμμένο πόδι δὲν ἤξερες ἂν εἶναι τὸ δικό σου.
Τότε εἶταν πολὺ σιμῆλαμε κάτου ἀπ' τὸ μεγάλο τοῦχο
δρασκελώντας καθένας μονάχος του
ἐτοῦτο τὸ κοιμμένο πόδι ποὺ εἶταν τὸ δικό μας.